

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 28/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti NUBIUM, s. r. o., Trenčianska 705/55, Bratislava, IČO 47 545 674, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Mišúrom, PhD., Záhradnícka 27, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 30 S 43/2018 z 5. marca 2019 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Sžk 19/2019 z 2. júla 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti NUBIUM, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti NUBIUM, s. r. o., Trenčianska 705/55, Bratislava, IČO 47 545 674 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta

porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 30 S 43/2018 z 5. marca 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Sžk 19/2019 z 2. júla 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že obec Kľačany ako prvostupňový správny orgán rozhodnutím sp. zn. 348/2016/906-rozh. z 18. mája 2017 (ďalej len „rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu“) zamietol sťažovateľkinu žiadosť o zmenu doby trvania reklamnej stavby v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] na základe nesúhlasného stanoviska Okresného úradu Žilina, odboru cestnej dopravy a pozemných komunikácií z dôvodov uvedených v § 10 ods. 4 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení účinnom k 12. februáru 2018 (ďalej len „cestný zákon“). Sťažovateľka proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu podala odvolanie, o ktorom rozhodol Okresný úrad Žilina, odbor výstavby a bytovej politiky rozhodnutím sp. zn. OU-ZA-OVBP2-2018/004082/KRA z 2. februára 2018 (ďalej len „rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu“) tak, že zmenil rozhodnutie prvostupňového orgánu a žiadosť sťažovateľky o zmenu doby trvania reklamnej stavby zamietol a ďalšie predĺženie doby trvania reklamnej stavby nepovolil podľa § 68 ods. 2 v spojení s § 62 ods. 4 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení účinnom k 12. februáru 2018 (ďalej len „stavebný zákon“). Sťažovateľka nespokojná s výsledkom správneho konania podala správnu žalobu o preskúmanie rozhodnutia druhostupňového správneho orgánu, o ktorej rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že žalobu sťažovateľky zamietol. Sťažovateľka proti napadnutému rozsudku krajského súdu podala kasačnú sťažnosť, o ktorej rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že kasačnú sťažnosť zamietol.

3. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľka zopakovala svoju argumentáciu uplatnenú pred všeobecnými súdmi, pričom tvrdí, že napadnuté rozhodnutia správnych orgánov v jej veci a následne aj napadnuté rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu sú nezákonné, nedostatočne odôvodnené a porušujúce jej označené práva. Podstata argumentácie sťažovateľky spočíva v tvrdení, že správne orgány žiadnym preskúmateľným postupom neodôvodnili, nevymedzili územie sídelného útvaru obce v zmysle § 10 ods. 4 cestného zákona, ktoré *„by boli konformné s logickými a geometrickými axiómami o území ako geometrickej ploche vymedzenej hranicami a nie bodmi“*, čím mali zasiahnuť do jej označených práv.

4. Sťažovateľka, vychádzajúc z uvedenej argumentácie, v závere svojej ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol vo veci samej nálezom takto:

„1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Základnej listiny práv a slobôd a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Porušovateľa 1 porušené boli.

2. Základné právo Sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Základnej listiny práv a slobôd a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Porušovateľa 2 porušené boli.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky Rozsudky Porušovateľa 1. a Porušovateľa 2 zrušuje a vec vracia Porušovateľovi 2 na ďalšie konanie.

4. Porušovateľ 1 a 2 sú povinní zaplatiť sťažovateľovi, k rukám právneho zástupcu sťažovateľa, náhradu trov konania, vrátane náhrady trov právneho zastúpenia vo výške 450,29 Eur vrátane DPH...“

II.

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním, o postavení jeho sudcov a ich bezúhonnosť ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,
g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

11. Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

12. Odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov je častým predmetom posudzovania v rozhodovacej činnosti ústavného súdu a aj štrasburských orgánov ochrany práv, z čoho rezultuje pomerne bohatá judikatúra k jeho významu z pohľadu práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V odôvodnení rozhodnutia všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (I. ÚS 241/07). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsku z 21. 1. 1999). Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993, II. ÚS 410/06).

III.

Samotné posúdenie veci ústavným súdom

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu

13. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej

právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, III. ÚS 514/2017).

14. Podstata a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

15. Napadnutý rozsudok krajského súdu bol vydaný v konaní podľa zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“), ktoré je budované na báze jednoinštančnosti. Proti rozhodnutiam krajských súdov v správnom súdnictve už preto zásadne nie je odvolanie ako riadny opravný prostriedok prípustné, ale je možné podať kasačnú sťažnosť, ktorá má charakter mimoriadneho opravného prostriedku. Ústavný súd už opakovane judikoval, že kasačná sťažnosť (hoci smerovala proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu) v prípade meritórneho rozhodnutia kasačného súdu predstavuje účinný prostriedok nápravy a ochrany základných práv a slobôd (m. m. III. ÚS 33/2018, IV. ÚS 267/2018). V posudzovanej veci kasačnej sťažnosti sťažovateľky najvyšší súd rozhodol meritórne, teda tak, že ju podľa § 461 SSP zamietol.

16. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje nedostatok právomoci konať a rozhodovať o ochrane označených práv, ktoré mali byť porušené napadnutým rozsudkom krajského súdu. Preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

17. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

18. Vzhľadom na povahu namietaných práv procesného charakteru podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či najvyšší súd ako súd kasačný dostatočne a ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoje rozhodnutie.

19. Najvyšší súd zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľky, keď po odcitovaní ustanovení na vec vzťahujúcich sa všeobecne záväzných predpisov v odôvodnení svojho rozhodnutia, reagujúc na argumentáciu sťažovateľky, konštatoval, že *„k namietanému nesúhlasu s posúdením osadenia reklám mimo sídelného útvaru obce kasačný súd uvádza, že s touto námietkou sa dostatočne vysporiadal žalovaný aj správny súd a je zrejmé, akým spôsobom dospeli správne orgány k skutkovému záveru, že reklamné stavby sú umiestnené a osadené v území 100 metrov od osi vozovky priľahlého jazdného pásu cesty prvej triedy I/18, ktorá je medzinárodným cestným ťahom. Ďalej je podľa kasačného súdu nesporné aj to, že reklamná stavba je umiestnená a osadená mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce. Paradoxne, v rozpore so sťažovateľom namietaným, vyplýva táto skutočnosť zo špecifikácie umietnenia stavby, ktorú ako podklad predložil samotný sťažovateľ k žiadosti z 20. decembra 2016. Nemožno opomenúť, že sťažovateľ túto skutočnosť v celom správnom konaní nerozporoval.“* (bod 27 odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu).

20. Ústavný súd už konštatoval, že účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná (m. m. III. ÚS 502/2015).

21. Podľa § 10 ods. 4 cestného zákona mimo sídelného útvaru obce ohraničeného dopravnou značkou označujúcou začiatok a koniec obce je v území 100 metrov od osi vozovky príslušného jazdného pásu diaľnice a cesty I. triedy, ktoré sú medzinárodným cestným ťahom, okrem odpočívadiel, zakázané umiestňovať reklamné stavby; to sa nevzťahuje na označenia stavby a označenia súvisiace s výstavbou alebo prevádzkou diaľnice alebo cesty I. triedy, ktoré sú medzinárodným cestným ťahom.

22. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnený. Ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právnych názorov najvyššieho súdu.

23. Pre úplnosť a na zdôraznenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd dodáva, že najvyšší súd v zásade nevykonáva dokazovanie. Vychádza z ustáleného skutkového stavu tak, ako ho zistili vo veci konajúce správne orgány a jeho správnosť preskúmali všeobecné súdy v rámci konania o správnej žalobe sťažovateľky. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnosti nepredostrela žiadne relevantné skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by spochybnili správnymi orgánmi zistený skutkový stav veci. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že aplikácia a interpretácia do úvahy prichádzajúcich noriem bola vzhľadom na zistený skutkový stav veci zo strany najvyššieho súdu ústavne akceptovateľná a zodpovedala zákonnej úprave. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s touto interpretáciou nestotožňuje, nie je dôkazom o porušení jej označených práv.

24. Ústavný súd, vychádzajúc z uvedeného, ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa

čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa jej ďalšími návrhmi v nej uvedenými.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2021

Peter Molnár
predseda senátu